Ч. 30 (13.575). Львів, неділя 4. лютого 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Боротьба зі скрипниківщиною в УССР.

Московські „Ізвестія“ пишуть: „У 1931 р. на нараді національно-меншостевих робітників України, Скрипник кинув гасло виховання молодого покоління всіх трудящих України в дусі національної свідомости. Скрипник боронив також ідею „смешаннаго говора“, він твердив, що діти національних меншостей на Украйні мають у своїй рідній мові слова української мови, або будову фраз, що нагадує форму будови української фрази; тому необхідно тих дітей учити тільки по українськи. Так обґрунтовував Скрипник насильну українізацію дітей національних меншостей на Україні. Коли в 1929 році Скрипник ствердив, що в Києві при 25 відсотках москалів, у школах вчать по російськи 31 відс., то він дав директиву тодішньому завідуючому відділом народньої освіти Пасіці, зменшити охоплювання школою руських дітей; „значить не доукраїнізували, значить, перерусифікували.“

Приїзд Постишева на Україну приніс зі собою ліквідацію політики Скрипника. На шкільному фронті провели велику роботу над виправкою допущених похибок і над ліквідацією націоналістичного шкідництва. Робота йшла в обставинах жорстокої клясової боротьби проти українських націоналістів. **Вистане вказати, що за останні 11 місяців ми вигнали зі шкіл 4 тисячі українських націоналістів, махнівців, петлюрівців, ворожих нам людей, що проводили ворожу нам роботу і виховували дітей у дусі українського націоналізму та антисемітизму (sic! — Ред.).**

Всеукраїнський інститут педагогіки майже в цілости обновлений, **бо основні його кадри складалися з українських націоналістичних шпіонів.** Цілий кермуючий склад педагогічних інститутів підпав новій провірці. На 29 інститутів, що підготовляли педагогічні кадри, в 11 змінено управу. В ряді районів націоналістичні прямування мали дуже визнающу форму. Напр. у Макіївці діти русских робітників не були забезпечені школами зі своєю рідною мовою. У місті Херсоні всі школи були переведені в адміністративному порядку з російської на українську мову. Лишилась тільки одна школа з російською мовою навчання, але це була школа глухонімих.“

Ось з якою насолодою пишуть „Ізвестія“ про ліквідацію т. зв. скрипниківщини на Україні.

Українська церква на католицькій виставі.

НЮ ЙОРК, 15. січня (Вл. кор.). Нюйорська римо-католицька дієцезія уладжує на протязі тижня від 15. до 21/I. виставу католицького мистецтва в готелі Камодор при Лексингтон евню. Виставовий комітет звернувся до українсько-католицької парохії св. Юрія в Ню Йорку з запрошенням взяти участь у виставці з релігійними предметами українського обряду. На доручення о. Понятишина занявся збіркою предметів на виставку о. Ол. Павляк. Роблячи підсумки предметів, показується, що ми можемо зовсім гарно запрезентувати наше церковне мистецтво навіть у звязку з нар. мистецтвом. Крім самих релігійних предметів буде виставлена також українська література в церковній і в народній мові, а також дещо в англійській мові. Наче припадково розіслало католицьке пресове бюро з Вашингтону до католицьких газет в Зл. Державах статейку д-ра С. Демидчука „Про східні обряди в католицькій церкві“ до видрукування в тижні, що зачинається в понеділок 15. січня Там є довша згадка про українсько-католицьку церкву та розміщення її вірних по цілому світу. Виставка, разом зі статейкою, без сумніву причиниться до розголосу церковного боку української справи.

Американська коляда на Рідну Школу.

НЮ ЙОРК, 15. січня. (Вл. кор.). Сьогорічні Йорданські українські свята в околиці Ню Йорку припали на сліпу неділю і через те по церквах було менше людей, ніж можна було надіятися. Зате дописала погода в понеділок, на другий день свят. Замітне було явище, що прибуло на богослуження багато молоді. Хоч людей було менше, ніж попереднього року, то церковні збірки зросли. Незгірше йшла також коляда на рідні цілі, між ін. на Рідну Школу. Розуміючи наглу потребу Рідної Школи, о. Волод. Лотович з Джерзи Сити вислав частину коляди на Рідну Школу телеграфом до Львова. Також і збірку на вищу школу в Стемфорді була незгірша в джерзисітській парохії.

—о—

Німеччина відповіла Австрії.

АВСТРІЙСЬКІ СКАРГИ НА НІМЕЧЧИНУ БЕЗОСНОВНІ.

БЕРЛІН, 2. II. ПАТ. Німецьке Інф. Бюро комунікує: Міністер законд. справ Нойрат запросив до себе вчора австрійського посла в Берліні Тавшіца і доручив йому відповідь німецького уряду на предложену 17. м. м. ноту зі скаргою австрійського уряду на встрявання Німеччини у внутрішні справи Австрії. Німецька відповідь зясовує становище німецького уряду супроти австрійської проблеми й опрокидує на основі переведених доходжень по черзі поодинокі точки скарги. У відповіді зазначено притім, що розглядання цієї проблеми на міжнародньому терені недопускальне і не веде до ціли.

—о—

Відкриття румунського парляменту.

БУКАРЕШТ, 2. II. ПАТ. Вчора відбулося відкриття сесії нового румунського парляменту в приявності членів обох палат, вищих цивільних і військових достойників і короля Карла, що відчитав письмо, в якому зясував програму законодатних установ і відношення Румунії до заграниці. Загр. політика, читав король, випливає з постулятів міжн. єдности. Завданням румунської політики вдержати мир і запевнити незайманість границь. В м. році румунська політика осягнула поважні вислідн. Король згадав про новий організаційний статут Малої Антанти, опісля про умову, підписану в Льондоні між Румунією і Радянщиною, яка не тільки забезпечує перед війною і насильством всю територію, що находиться під румунською владою, але позволяє припускати, що взаємини між Румунією і Радянщиною будуть розвиватися дальше сприятливо. Ситуація на Балкані уложилася так, що увійшла рішучо на шлях кристалізації та миру

Даладіє не думає уступати.

ПАРИЖ, 2. II. ПАТ. Велике враження викликала в політичних колах вістка, подана паризьким виданням „Ню Йорк Геральда“, що премєр Даладіє задумує в суботу відкликатися при помочі радія до прилюдної опінії Франції і на випадок, як більшість опінії прийме його заявлення, задержить у своїх руках владу навіть, якби провалився в парляменті. Тоді уряд перейшов би в руки 5 до 10 міністрів, що займають в новім кабінеті найважніші теки.

Вістка про плян Даладієра викликала [illegible] в парляментарних колах, які думають, що Даладіє повинен [illegible] своє [illegible] [illegible]

Антисемітизм українців та небезпечна гра жидів.

I.

Львів, 2. лютого 1934.

Нема ніякого сумніву, що відносини між жидами й українцями у краю стають щораз гірші. Однак хто старається це явище пояснити виключно зростом антисемітських, національно-політичних чи расових настроїв серед українського населення — той дає доказ або повного незнання справи або свідомої злої волі. На превеликий жаль тезу антисемітизму українців підтримує і пропагує сам жидівський табор: таким робом він вульгаризує проблему українсько-жидівських взаємин, фальшує справжні підстави нинішнього погіршення тих взаємин і робить їх будучому розвиткові найбільш медвежу прислугу.

Річ у тім, що суть українсько-жидівських взаємин лежить у **чисто господарській ділянці** і виключно **господарське** суперництво стало причиною загострення тих взаємин. Хто знає га-чиною загострення тих взаємин. Хто знає га-лицькі відносини, той знає неіснуючий ніде у світі стан, що економіка поверх трьох міліонів селянського населення (українського) залежна на поверх 90 проц. від чужонаціонального елементу, в тому на відсотків 80 (вісімдесять) від елементу — жидівського. Нема теж на світі людини, яка заперечилаб не то право, а обовязок кожному народові господарськи організуватись й економічно — бодай у мінімальній мірі — усезалежнюватись. З поступом організаційного життя українців на всіх ділянках, зазначився дійсно й поступ організаційної господарської діяльности. На превеликий жаль — жидівські **політичні** чинники відразу почали її інтерпретувати як вислів **політичного антисемітизму** та накидатися на українців як на пропагаторів і прихильників бойкотових антисемітських гасел! Ми стверджували нераз і нині це ще раз з цілим притиском підкреслюємо: 1) гін українців до господарської організованости мав і має наскрізь позитивний характер, висував гасла підтримувати рідний промисл і користуватись рідними силами у торговельному закупі, збуті й посередництві, та ніколи не орудував гаслами **бойкоту** якоїнебудь чужонаціональної групи; 2) українці — без огляду на політичні погляди — ніколи не можуть погодитися на те, щоби творити обект повної господарської експльоатації якиминебудь чужинецьким колективом і завжди будуть старатися їй протиставлятись і її нівелювати; 3) не вважаючи на всі зусилля не вдалося, **на жаль,** досі в поважній мірі змінити анормальний стан жидівської господарської суприматії (верховодництва) на українській етнографічній землі в користь українців.

На жаль! без сумніву: гін до господарської самоорганізації, популяризація гасла „свій до свого" й надача господарській діяльності національно-громадського характеру відбилися негативно на жидівському торговельному стані посідання по українських селах. Але цей негативний, неминучий і зовсім природний та оправданий вислід викликав по стороні жидів крик, який не стоїть в ніякому відношенні до фактичних їх втрат. Конкретно: в 1931 році на 1656 зорганізованих у РСУК українських низових кооператив для закупу і збуту, себто на 1656 сіл, розсіяних по цілій території Східної Галичини, було 8692 приватних сільських крамниць, у тому числі **6828 жидівських.** Іншими словами: ще в 1931 році приватна жидівська дрібна торгівля була на 79 проц. пануючою у східно-галицьких селах! Значить, стан посідання пересунувся у користь українців дуже мало, щонайвище під оглядом **оборотів;** під оглядом числа торговельних станиць передвоєнний „статус кво" остав майже без змін. Чи цей фактичний стан, для українців як найбільше сумний, оправдує заїлість, з якою жиди поборюють українську кооперацію, і ті конкуренційні методи, яких вони вживають?! Адже відомо нам, що жидівська дрібна торговля отримувала кредити з жидівських джерел **виключно для боротьби з українською кооперацією,** яку жидівські купці й крамарі вели в той спосіб, що обнижували ціни продажі **нижче власних цін.** Голосною теж була у свій час справа, що навіть найповажніша жидівська преса (м. і. „Хвіля") обурювалася і лаялась з приводу поклику українських адвокатів до українського населення (головно селян), щоби користувалося рідними фахово-правничими силами. Чи жидівські публіцисти призадумувалися колинебудь над порівнюючою статистикою адвокатури нпр. в дрогобицько-бориславському басейні, себто в окрузі з величезною перевагою українського автохтонного населення, і над господарськими наслідками такої кольосальної непропорціональної переваги жидівських адвокатських канцелярій?! Чи українці мають право проти таких явищ виступати і перед ними боронитися, чи ні?

Але жидівська сторона на такі цифрові дані і на всі **українські** життєві обставини зовсім нечутка і розумові аргументи для неї у цій матерії недоступні. Жиди нпр. не беруть зовсім під увагу наскрізь змінених **історичних** умовин: тих, в яких можна було жидівському елементові масово наплинути до українських сіл і містечок, одні і другі цілковито господарськи опанувати, а містечкам надати навіть жидівський архітектонічний і національний характер, — і нинішніми умовинами, де спогади про панщину й монопольний привілей жидівських корчем уступили місце споминам про визвольну війну та законові про право антиалькогольного плебісциту. Не рахується теж жидівська сторона з фактом, що колись української інтелігенції було менше і вона мала доступ до державного адміністраційного апарату та взагалі численних державних посад, а нині тої інтелігенції є багато більше а того доступу до державних урядничих посад вона майже зовсім не має. Куди має діватись заробіткова експанзія української інтелігенції, де вона має собі шукати можливости екзистенції, як не у торговлі, ремеслі і початках власних промислових варстатів?!

Замісць ті справи трактувати „на холодно" і зводити їх до відповідних рямців слушного господарського суперництва, замісць призадумуватися над потребою нормалізації жидівсько-українських відносин на трохи інших підставах та відряджувати атмосферу співпрацею в інших ділянках, — жидівський табор пішов по зовсім протилежній лінії. І виляв та лле воду на млин нових, небувалих у Галичині досі течій справжнього антисемітизму.

Про це кілька уваг — завтра.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 4. ЛЮТОГО 1934.

БАРБЕЙ Д'ОРЕВІЛІ. 15)

Кармазинова завіска.

(Докінчення.)

Задиханий як утікач, я потратив може годину (так мені здалось!), заки відчинив вуличні ворота, повертаючи величезний ключ і замкнув їх обережно, мов злодій. Я мчав до свого полковника.

Задзвонив я до нього як на сполох. Залунав як сурма, коли ворог ось-ось має захопити полковий стяг. Я перекинув усе на дорозі, навіть чуру, що не хотів впустити мене в такій порі до свого пана. Коли полковник прокинувся від того гомону, я розповів йому все. Я висповідався з усього, швидко й отверто, бо час минав і я благав його рятувати мене...

Полковник це була людина в повному розумінні цього слова. Одним поглядом охопив він безодню, в якій я борсався... Він спочував з наймолодшою своєю „дитиною" і міркую, що в тодішньому стані я заслуговував на спочутливість. Вилаявши мене найчистішим французьким словом, сказав, що передовсім мушу негайно виїхати з міста і що він бере всю мою справу на себе... Побачиться з батьками, як тільки виїду, але мушу їхати, сісти у диліжанс, що за десять хвилин перепрягатиме коні у „Поштовому готелі", мушу їхати до міста, яке він мені вказав і що напише до мене...

Він дав мені грошей, бо я забув їх узяти, зблизив до моїх лиць своїми сивавими вусами і за десять хвилин після цієї розмови, я вилазив наверх цього диліжансу, де вже й не було іншого місця. Я промчав перед вікном жалібної кімнати, де залишав мертву Альберту і де вікно було освітлене так само, як тепер і можете уявити собі, яким поглядом глипнув на нього".

Віконт Де-Брассар замовк; його сильний голос, начеб заломався. Мені відійшла охота жартувати. Ми мовчали недовго.

— А потім? — спитав я його.

— В тому-то й річ, що не було ніякого „потім"! — відповів він. — Саме це довго мучило мою одчайну цікавість. Я сліпо виконав доручення полковника. Я ждав нетерпляче від нього листа, звідкіль мав довідатись, що він зробив і що сталось після мого відїзду. Ждав який місяць. За місяць замісць листа дістав я наказ про те, що мене переносять до іншого полку; мій полковник любив писати тільки шаблюкою по обличчях ворога. Я мусів дігнати 35-ий полк, що виступав у похід і за добу мусів бути на місці. Безліч воєнних вражінь, ще й першого бою, битви, в яких я брав участь, виснага і нові пригоди з жіноцтвом, відсунули мій намір написати до полковника і спомин про Альберту, хоч не могли його зовсім затерти. Я носив цей спомин у собі як кулю, що не дається витягти...

Я казав собі, що здибаю полковника не нині то завтра і він нарешті оповість мені про те, що я хотів знати. Але полковник згинув на чолі свого полку під Ляйпціґом. Людовика Менґа теж убили місяць раніше. Людина може погорджувати собою через те, що все затирається навіть у найсильнішій душі та затирається може тільки тому, що вона така сильна. Цікавість, що пекла мене, чим це все скінчилось, поволі ослабла. Я міг багато разів пізніше, вже дуже змінений, приїхати сюди, де ніхто мене не пізнав би і розпитати, що знали з моєї трагічної пригоди. Та щось, — певна річ, що не пошана до загальної думки людей на яку я чхав усе життя — щось подібне до страху, якого я не хотів відчути вдруге, стримувало мене завсіди від цього".

Він знову замовк, той денді, що без найменшого дендизму оповів мені історію повну такого справдешнього смутку. Я задумався під її вражінням і зрозумів, що цей славний віконт Де-Брассар не звичайне собі макове зерно, а один із найгордовитіших денді, пишний маковий цвіт дендизму, великий аматор кляретy, на англійський розмір, був теж як неодна людина значно глибший, ніж на око видавався. Я згадав його слова на початку розмови про „чорну пляму", яка ціле життя затроювала йому його гультайські втіхи, коли раптом на моє ще більше здивування він ухопив мене за руку:

— Стривайте! — сказав він до мене — гляньте на завіску!

Струнка тінь жіночої постаті промайнула на ній виразним обрисом!

— Тінь Альберти! — сказав капітан. — Доля надто глумлива сьогоднішнього вечора! — додав гірко.

Завіска знову світила як звичайний сірий чотирокутник.

Тимчасом стельмах закінчив свою роботу з гайкою. Коні на зміну були готові і били копитами, аж іскри йшли. Візник у баранячій шапці, хопив довгі віжки, виліз наверх і гукнув виразистим голосом, якби наказував:

„Ідемо!"

І ми поїхали. Умить минули ми те таємне вікно, що й досі живе в моїй уяві з тою самою кармазиновою завіскою.

—o—

Нехіть до культурно-активної роботи.

Занепад громадської активности народнього вчительства. — Молодь на роздоріжжі. — Активний елемент газдів. — Жаль до духовенства. Сумний стан громадської роботи міської інтелігенції.

Коли призадуматись, хто взагалі повинен займатися культурно-освітньою роботою, треба принята, що покликаним до цієї роботи є в першу чергу учительство шкіл народніх і середніх, вже з самого титулу свого звання. І до війни вчительство пристосовувалось до цієї тези. В якій мірі виконувало цю працю учительство шкіл середніх, не берусь про це казати, не маючи до цього даних. Зате пригадую собі докладно, як представлялася вона серед українського вчительства народніх державних шкіл.

Наприклад цілий львівський повіт був поділений на райони, а в кожному районі були приділені поодинокі громади між учительство для ведення культурно-освітньої роботи по місцевих громадських установах.

Зі своєї роботи по „читальнях“, кружках „Сільського Господаря“, „Соколах“ і „Січах“ учительство складало звіти на кожномісячних сходинах своєї станової організації „В. П. У. В.“

Наприклад дуже гарно була зорганізована культурно-освітня праця при окружному Відділі „В. П. У. В.“ у снятинському повіті. А провід цієї станової організації, бережучи ідеольогії Т-ва, накликував постійно всіх своїх членів до *позашкільної громадянської праці*. З огляду на тодішні політичні відносини, не приходила ця праця легко. Потерпіло багато вчителів в авансах, пятилітніх додатках, нестабілізуванням довший час на посадах, а то і перенесенням на захід.

Але братія якось тим не зражувалася і робила своє, не нехтуючи і політичною організацією серед народу. Обережніші відмовлялися від проводу, крилися за плечі духовників, віддаючи їм честь проголошуватись „головами“, а самі вдоволялися поступами у народній роботі свого села...

Після війни цього роду робітники — вчителі переходять поволи до історії... Відомо, що від 1920 року кількасот учителів українців перенесено на далекі чисто польські землі. Учительським кандидатам і кандидаткам українцям важко добути вчительської посади при державних школах, а редукції українських вчительських сил не є вимкові. Старше українське вчительство переносять передчасно на емеритуру.

Ті події так поділали на загал українського вчительства, що не вважаючи на виразні заклики шкільної влади до учительства в ділянці активної позашкільної суспільної праці: — українського вчительства годі до неї заманити. — бо ці заклики відносяться, мовляв, лише до польського вчительства, а українське вчительство по українських громадах за позашкільну громадську працю може нарazитися на перенесення... І тому вже майже не слідно таких, щоб ризикували...

Є тепер по селах богато *молоді*, з покінченими середніми а то й вищими школами. Та молодь хоче працювати освітньо, але вона не має досвіду в тій праці. Їй важко теж пристосовитись до обставин і вона горячиться. Не могучи добути в населення авторитету, попадає з місцевим старшим громадянством у конфлікти. Огірчена — остуджується, попадає в зневіру до дрібної конструктивної праці і понехує її.

Найкращим організаційним матеріялом по наших селах є *газди*, що брали участь у визвольних змаганнях. Хибує їм лише ініціятиви, проводу. І якщо наше священство хотіло би хоч трохи помогти тим селянам, то той інтелігентний селянський актив міг би заступити колишні кадри діячів-інтелігентів у роботі на селі.

На жаль, праця *духовенства* серед народу на культурно-освітній ниві сильно підупала. Доказом того хай стане хочби такий факт, що духовенство не відгукується якслід на поклики Митрополичого Ординаріяту у Львові й єпископату в Перемишлі, щоби закладати парохіяльні дитячі бібліотеки. Факт болючий, але, на жаль, правдивий. Є теж уже чимало духовників, які цілком громадянськими справами і культурною роботою у селі не цікавляться. Оправдування себе гіршими політичними й матеріяльними обставинами того явища в цілості не вичерпує.

Так звані *повітові організатори* виконують свої важкі завдання, але з технічних причин їхня праця є невистарчаюча.

З наведеного виходить, що добрих культурно-освітніх робітників по наших селах - обмаль, тому і книжка дістається туди з великим трудом, а звідси громадянська свідомість залишається позаду вимог часу. Річ ясна мусимо ще взяти під увагу ріжних кирпиників і свідомих розбивачів єдности села, більшовицьку роботу, москвофільську, лизунів і продажні душі. Тому на тлі загального упадку нашої громадсько-освітньої активности — образ виходить доволі сумний.

Не краще представляється справа по містах, хоча по містах, зокрема у Львові, є сила нашої інтелігенції. Їй важко лучитися з ремісниками, міщанами і робітниками. Вона здебільша обмежується цілком до своїх інтелігентських „касин“ чи „Бесід“ і до читалень та домівок міщанських і робітничих організацій не заходить. Пригадую собі, що коли я був у виділі філії „Просвіти“ у Львові на місто Львів, то з рефератами по львівських читальнях ходили два вчителі середніх шкіл (пп. Р. і П.) і два народні „Рідної Школи“ (пп. П. і С.). Інших годі було допроситися. А у Львові є лише самих учителів середніх шкіл кількадесять осіб та чималий гурт учительства „Рідної Школи“. Та скільки адвокатів, лікарів, урядовців наших приватних установ, як „Дністра“, „Центробанку“, „Земельного Банку“, „Центросоюзу“, „Маслосоюзу“ і інших?!

Зокрема кидається у вічі відсутність у позашкільній праці вчительства „Рідної Школи“. А те вчительство (мужчини і жінки!) чейже в першій мірі покликане до позашкільної громадянської праці!

Наслідки такої „праці“ інтелігенції по містах очевидні, хоч би по цьогорічних громадських виборах! І якщо до культурно-освітньої роботи будемо прикладатися з дотеперішньою швидкістю, то ще довго-довго будемо стрічатися з проявами такого сумного освітнього стану серед нашого „меншого брата“, який панує ще нині. При всьому величезному поступі національної свідомости — перед нами ще безмірне поле праці, яке стоїть — облогом.

З цієї правди мусимо здати собі справу, без найменшої інтенції когонебудь — якийнебудь стан чи одиниці — ображувати. І мусимо подумати про збільшення гром.-освітньої активности.

І. Строньський.

Зі сойму і сенату.

Речинець скликання сойму. — Опозиція проти марш. Цара — Справа українських службовців і інвалідів.

Засідання сойму скликане на понеділок, 5. ц. м. передполуднем. На дневному порядку звідомлення буджетової комісії про буджетовий прелімінар на рік 1934/5. Референтом є посол Медзінський. Крім того находяться перші читання урядових проектів, м. і. закону про військову бранку, проект фільмового закону і проект закону про протилетунську й протигазову охорону.

На засіданні соймової конституційної комісії 1. п. м. прийшло до конфлікту між представниками опозиційних клюбів і більшістю комісії з приводу конституційного закону, ухваленого минулої пятниці в соймі. Пос. Винярський (Кл. Нар.) домагався відложення конституційної комісії, аж буде полагоджене внесення на заяву недовіря для соймового маршала Світальського. Пос. Чапінський (ППС) поставив внесення, щоб на першім засіданні комісії поставити справу поведення референта конституційної комісії пос. Цара на пленум сойму, яке не було згідне ані зі соймовим регуляміном ані з арт. 125 конституції. Ту саму справу порушив теж пос. Рут (Люд. П.). Опозиційні внесення комісія відкинула.

На скарбово-буджетовій комісії в сенаті порушила сенаторка **Кисілевська** (Укр. К.) справу емеритур б. австрійських службовців, яка торкається головно українського населення, та справи рент українських інвалідів. Відповів їй підсекретар мін. скарбу проф. Козловський, стверджуючи, що справа емеритур б. австрійських службовців має за собою вже відмовний присуд Н. Адм. Трибуналу. Справа рент українських інвалідів та виконання відносного закону загіднюється тепер між міністерствами і має виглядати позитивного полагодження.

На парляментарній арені.

Промова сен. Павликовського. Відповідь міністра

Дня 30. січня ц. р. сенатська буджетова комісія розглядала буджет міністерства рільництва і земельних реформ. Після реферату сен. Рдултовського перший з черги промовляв *сен. Юліян Павликовський* в імені Українського Клюбу. В промові зазначив, що 1933 р. не приніс хліборобству ніякої поправи. Навпаки. Положення хліборобства значно погіршилося, чого доказом є зменшення скотостану усіх домашніх звірят за виїмкою овець, занепад вартости вивозу земельних плодів і рівночасно зріст привозу тихже у межі Польщі, спад вартости доходу брутто рільних господарств на около 926 міліонів у порівнанні з попереднім роком.

Акція віддовження хліборобства (розємні суди і Акц. Банк) була би успішніша, коли би рівночасно з нею були усунені всі причини, які хліборобство загнали у безвихідне положення. Тимчасом ми, на жаль, є свідками, що місто дальше жиє на кошт села, податкових пільг зокрема для селянських господарств нема, а тарифова політика і на далі підкопує дохідність рільних господарств, зокрема на сході на українській національній території. Використовування села містом відноситься *в першу чергу* до фінансової політики комунальних управ, які на спеціяльні оплати віздові, постоєві, торгові, оплати за убій тварин і т. ін. вибирають від селян до 11 прц. доходу готівкою, або 5,5 прц. доходу брутто рільництв у повіті.

Розуміємо, що уряд не може скоро і успішно протиставитися зовнішнім впливам господарського лихоліття, але не бачимо, щоби він хотів вичерпати всі засоби, які стоять йому до розпорядимости внутрі держави. Сам реф. буджету сен. Рдултовський ствердив, що рільництво і надальше платить зі своїх недостатків на удержання промислу (ножиці цін!) хоч уряд рівночасно змагає до ратування рільництва акцією віддовження. Цю акцію слід радше назвати сплатою довгу за його прогріхи супроти рільництва, але акцією невистарчаючою. Врятування повіт. розємчими урядами в часі між 1. XII. 1932 а 1. XI. 1933. коло 43.000 господарств перед ліцитацією, а воєвідськими урядами около 1000 господарств — задовжених разом на около 77,5 міліона золотих говорить про небезпеку в положенні рільництва, але одночасно про скромні вислідки віддовження, яке загалом виносить поверх 4,6 міліярда золотих. Тому усуваючи з дороги всі *внутрішні* перешкоди, які від ряду літ підтинають дохідність рільництва і продовжуючи та поглиблюючи акцію віддовження у першу чергу селянських варстатів праці, які задихуються від лихви т. зв. незорганізованого кредитового ринку т. є. приватних лихварів, треба дати рільництву змогу *затруднити надмір робучих рук на селі*, дати йому відповідне *фахове рільниче шкільництво* і не перепиняти здоровій *самопомочі селянства*, виявлюваній в організації кооператив. Небезпечні є примусові організації. Як нпр. плянована примусова організація збуту рільних плодів. Українські землі є урядом кривджені. Акція поборювання лихви є тут слабка, акція самопомочі самого українського рільника є паралізована або ударемнювана, а про фахове рільниче шкільництво для українського хліборобства уряд досі не подбав.

Злука мін. рільництва і мін. земельних реформ не доводить ані до демократизації землі ані до демократизації фахового рільничого знання. В останньому році зорганізовано в цілім краю Рільничі Палати, як корпорації публичного права, як організації хліборобського самоврядування. Вони мали би, працюючи серед близького собі середовища, дати безпосередню поміч хліборобству свого району і розвивати його з задержанням засад загально-державної хліборобської політики. Зорганізовано їх і на українських землях. Вже сама стадія монтування Рільничих Палат відкрила українському хліборобству засади політики уряду супроти українського хліборобства.

Знищене повітове самоврядування, яке вибирало часть радників до Рільничої Палати не рахувалося зовсім з кандидатами українського хліборобства. З виборів по повітах вийшло українських радників обмаль. Коли ж нпр. у Львівській Рільничій Палаті п. міністр означував суспільні організації, покликані до вибору радників, українське хліборобство (мимо інтервенції у львівськім воєвідстві) було заскочене розпорядком п. мін. з 31. XII. 1933., оголошеним у „Моніторі Польскім“ ч. 10. з 13. I. 1934., з якого виходить, що українське хліборобство одержало можність вибору 5 радників на загальне число 34 — а саме РСУК 1 радника на 3 роки, а Краєве Т-во госп. „С. Г.“ 4 радників з того 2 на 3 роки, а двох на 4 роки. Трьох радників, очевидно з політичних мотивів призвано москвофільському таборові, а саме Т-ву Мих. Качковського у Львові 1 р. на 3 роки, а по 1 радникові на 6 літ Т-ву „Рольничій Союз“ у Львові і Т-ву Ревізійний Союз русских кооп. у Львові. З товариств цих, Т-во ім. М. Качковського не підходить під поняття станового рільничого Т-ва (арт. 1. розп. през. Р.

П. з 22. III. 1928 р. В. З. Р. П. ч. 2. поз. 16. з 13. I. 1933), а є Т-вом освітнім і спеціяльно рільничою освітою не займається. Т-во „Рольничій Союз“ по даним самого „староруського“ табору є організацією паперовою — ніякої діяльности не веде — а Ревізійний Союз Руских Кооп. у порівнанні до РСУК не творить, коли взяти на увагу число діяльних обєднаних в нім кооперативів, навіть 1/30-тої сили РСУК.

Якаж причина скріпити коштом українського хліборобства так визначно „силу“ (прогалину) москвофільського табору". Ясно, що не буде це причина господарська, а політична, втілення засади „дівіде ет імпера“, яку навіть на відтинку реальної господарської організації всупереч здоровій дійсности треба було комусь примінити.

У запитах сен. Еверта в справі спаду вартости доходу брутто в рільництві і сен. Барановського в справі реґуляції цін землі і ратування більшої посілости по коротких вияснених реф. сен. Рдултовського забрав голос міністр рільництва, який заявив: Над усуненням ножиць цін працює уряд з двох боків, ведучи боротьбу з картелями (чомуж сам не обнижить цін соли, сірників, нафти?) і через інтервенційну політику на підтримку кооперативного руху, хоч у першу чергу форсує віддовження хліборобства. Плянова примусова організація збуту хліборобських плодів щойно дискутується і мусить бути основніше зглиблена та передумана, щоби не довести до зайвої розбудови бюрократичного апарату, якого праця не дасть ефекту. В акції віддовження поруч з адміністрацією повинен взяти участь і суспільний чинник.

Сполука мін. рільництва і земельних реформ дала буджетовий ефект і причинилася до пониження коштів аґрарних операцій.

Обсада Львівської Рільничої Палати переведена міністром по заакцептуванні ним предложення львівського воєводи, узгідненого перед тим з воєводами станиславівським і тернопільським.

Корчення великої власности, як природного процесу не дасться вдержати, тому сен. Барановський повинен погодитися, що велика власність мусить бути зліквідована.

Засідання комісії тревало від 16-ої до 18.30 год.

Умовини внутрішньої позички „Рідній Школі“.

Згідно з дорученням Загального Зїзду „Р. Ш.“ проголосила Головна Управа „Р. Ш.“ з днем 1. лютого 1934 р. підписку на внутрішню безпроцентову позичку „Рідній Школі“ на суму 250.000 зол. Ми подали вже спосіб, яким можна і треба цю позичку здійснювати. На основі Правильника, встановленого для переведення цієї позички, повинна праця для неї початися на місцях негайно.

Тепер подаємо умовини, на яких „Рідна Школа“ затягає названу позичку. Передовсім „Рідна Школа“ не ставить ніякої межі, скільки позичок може дати одна фізична чи правна особа. Хто зобовяжеться вплатити позичку ратами, той мусить підписати заяву, яка виглядає так:

„До Товариства „Рідна Школа“
у Львові, вул. Словацького 14.

Підписаний зобовязується зложити на поширення діяльности Товариства „Рідна Школа“ у Львові суму . . . . . . зол. словами: . . . . . . як безпроцентову позичку: а) одноразово дня . . . . . . 1934 р., б) місячними ратами по зол. . . . . одначе з тим, що остання рата буде вплачена найпізніше дня 31. липня 1934 р.

При цьому підписаний заявляє, що йому знані умовини, на яких Товариство „Рідна Школа“ позичку затягає.

. . . . дня . . . . 1934.
Підпис, адреса.

ПОСВІДКА.

Стверджую, що ВП. . . . . у . . . . . підписав позичку для „Рідної Школи“ на суму зол. . . . .
Дата, підпис уповноваженого“.

Частину з посвідкою має уповноважений „Рідної Школи“ віддати дотичному громадянинові.

На другому боці заяви є витяг з тих зобовязань, які зі свого боку бере на себе „Рідна Школа“ у справі тієї позички.

По вплаченні повної позички дістане дотичний громадянин по мистецьки виконану грамоту такого змісту:

Рідна Школа — Українське Педаг. Товариство
у Львові, вул. Словацького 14.

Ч. . . . . . .

ДОВЖНА ГРАМОТА.

Підписана Головна Управа Рідної Школи — Українського Педагогічного Товариства у Львові стверджує відбір квоти

ДВАДЦЯТЬПЯТЬ ЗОЛОТИХ

від ВП. П. . . . . у . . . . . . повіт . . . . . титулом безпроцентової позички на цілі Товариства „Рідна Школа“ у Львові на ось-таких умовинах:

1) Сплату позички забезпечує Товариство „Рідна Школа“ цілим своїм нерухомим і рухомим майном.

2) Позичка буде сплачена в цілости нараз, найдальше дня 1. березня 1945 р.

3) Товариство „Рідна Школа“ стверджує, ще ця позичка є частиною загальної безпроцентової позички в сумі двістапятьдесять тисяч золотих, затягненої на сплату довгів і на поширення діяльности Товариства, з якої Товариство „Рідна Школа“ буде сплачувати кожного року в дні 1. березня 10 проц. затягненої позички, зачинаючи від 1. березня 1936 р. Головна Управа „Рідної Школи“ визначить льосуванням що-року, котрі позички мають бути сплачені. Льосування буде відбуватися найпізніше в дні 15. лютого кожного року.

4) Вплата льосованої в цей спосіб позички слідує за зворотом цієї грамоти при касі Т-ва „Рідна Школа“ у Львові або — на бажання власника довжної грамоти — почтою, почавши від 1. березня 1936 р. кожного року до 1945 р.

5) Претенсія до звороту позички передавнюється після уплиьу трьох років від дня висилки повідомлення про вильосування довжної грамоти.

6) Перевести цю вірительність на третю особу можна лише за згодою Товариства „Рідна Школа“ у Львові“.

Скільки позичок вплатить громадянин (по 25 зол.), стільки дістане грамот.

Тим чином справа внутрішньої позички „Р. Ш.“ стає ясною кожному і повинна зацікавити всіх тих, що дорожать рідною молодю. Тепер черга на відгомін громадянства.

Головна Управа „Рідної Школи“.

Папа проти шовінізму.

СЛОВА ПІД АДРЕСОЮ НЕ ТІЛЬКИ НІМЕЧЧИНИ.

ПАРИЖ, 2. II. ПАТ. Папа приняв спеціяльного висланника „Ентрасіжанта“, що доторкнувся теми миру і світової кріаи. Між іншим папа заявив: Зі всіх надмірно вибуялих змагань, які можемо заобсервувати тепер на світі, одним із найбільш небезпечних є те, що під покришкою справжнього патріотизму, який заслугує на похвалу, підбурюються народи, щоби самі себе поставили понад все. Такий націоналізм є ворогом справжнього миру і загального добробуту тому, що є переборщений і фальшивий. Одним з найрізкіших примірів такої пересади є поширений в деяких державах звичай переступити міру того, що можна вважати слушним, переводження занадто загальної мілітаризації під покришкою фізичного виховування молоді. Папа зазначує, що церква все відкидала теорії, які бажають щоби творення держав чисто національних було абсолютним завданням кожного народу. Щораз ширше стосування таких теорій мусить неминуче довести до підпорядкування слабших народів сильнішим, і противиться принципові пошанування національности тих держав та почуванням людяности. Правдивий патріотизм, згідний з льоґікою і божим правом, повинен мати мирний характер

Читальня, Кружок „Р. Ш.“, Кооператива,

що не передплачують „Діла“, кривдять себе і своїх членів, бо через те вони позбавлені інформацій з першого джерела. Якщо одній установі це не під силу, нехай запренумерує „Діло“ до спілки з другою. — Не сміє бути у нас народньої установи, яка не заабонувала би для своїх членів „Діла“!

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 4. ЛЮТОГО 1934.

М. ГАЛУШИНСЬКИЙ. 14

З Українськими Січовими Стрільцями.

СПОМИНИ З РР. 1914—1915.

Противенства. — Напружені відносини між полк. Молліком і Б. У. — Моє положення.

Вже вище подав я те, як у нутрі самої Б. У. застав я великі противенства. Але вже в часі свого кількаденного побуту у Львові переконався я, що й ЗУР. не була прихильна Б. У., а дальше одні члени одної організації легковажили собі других членів другої. Вже те саме, що поміж людьми ходили ріжні комічні вістки про д-ра Трильовського, як напр., що він в одній військовій команді представився, як: „der sogenannte ukrain. Kriegsminister“ а дальше те, що мало стрінув я осіб, які поважно ставились до особи д-ра Трильовського і його роботи, що поміж військовими членами Б. У. було явне невдоволення із „наказного“ заступника начального вожда ред. Катамая, що радн. Рожанковського — одного з найповажніших членів Б. У. — називали гасителем духа і т. д. і т. д., — все те вказувало ясно, що ціла та організація є лише „die sogenannte“ Б. У., але з самим боєм не мала, і не буде мати нічого спільного. А коли зважимо, що всі ті висказані мною думки були в мені тоді в році 1914 в місяці серпні і що я нічого до них не додав із пізніших або теперішніх моїх думок, що ті всі думки мав я про Б. У., з якою я мав спільно працювати — стане ясною річою, що вся робота буде безвислідна і не принесе нічого для розвитку УСС.

І тут знову виходить великий промах з моєї сторони, що я не висказав тих моїх думок отверто й щиро і не витягнув негайно консеквенції із зробленого досвіду та не усунув силою своєї влади непотрібного баласту, або, не маючи змоги того зробити, не усунувся сам від того цілого діла. Що я вже тоді мав той погляд, що вся праця впаде на мої плечі, не перечу того. Але я чекав на віддання дійсної влади в мої руки, а цей момент я уявляв собі аж тоді, коли прийде цісарська номінація моєї особи на команданта УСС з признанням мені відповідного військового степеня, щоби я і внутрі самої організації і на зовні міг виступити в характері дійсного начального команданта. А тимчасом треба було перебувати у тому стані, слухати терпеливо нарад, проектів, а рівночасно робити те, що було конечне.

Що Б. У. не робила і на посторонніх людей корисного враження, доказом буде те, що мені сказав полк. Моллік після свого першого знайомства з тою установою та її головою д-ром Трильовським. Згадую про це не з тої причини, неначеб я полк. Молліка уважав корисним набутком у хвилині переводженої організації, але лише тому, що й він мав таке враження як і я. Багато слів, ніякої роботи, ніякого ясного пляну. Тому й не дивуюся, що названий полковник поставив від себе як конечне домагання, що він не думає мати звязок з цілою Б. У., а лише зі мною. Бо, по його думці, Б. У. не має в собі найменшого розуміння того, чого вимагають від військової корпорації і він тут не для переговорів, договорів і нарад, але лише для надання зібраним добровольцям виду й форми здисциплінованого військового відділу.

Що та постанова полк. Молліка витворила напружені відносини між ним і Б. У., зовсім зрозуміла річ. Що д-р Трильовський відгрожувався, що постарається, аби полк. Молліка забрали від нас — також зрозуміла річ. Одначе я певний, що колиб все йшло так, як того вимагала хвилина й відносини, колиби Б. У. розуміла своє завдання і все робила, щоби те завдання сповняти, не було би ані напружених відносин, не було би непорозумінь, а було би само собою все йшло так, як слід.

Супроти такого становища полк. Молліка з одної і Б. У. з другої сторони — моє положення ставало незавидне. Вже сама ріжниця ранґ між начальним командантом УСС і приділеним йому військовим організатором була смішна та прикра. Хто лише трохи розуміється на військовости і знає її духа, не може не признати мені того, що я мусів почувати себе дуже ніяково. Хоч мушу признати полк. Молліков, що він дуже тактовно ставився до моєї особи і не давав мені відчувати тої великої — у військовім розумінні — ріжниці. А коли уявлю собі, що я відгравав ролю посередника між двома неприхильно до себе настроєними чинниками: полк. Молліком і Б. У., також кожний мусить признати, що все те виглядало на комедію, якби не те, що все діло було занадто поважне, аби його брати з комічної сторони.

(Далі буде.)

На економічні теми.

ПРОМИСЛОВА РАДА.

В міру розбудови нашого економічного життя приходиться реалізувати те, що ще донедавна могло видаватися нам неможливим до здійснення або й передвчасним. Про потребу утворення Промислової Ради, яка булаб виразником інтересів нашого промислу та вимог наших загальних економічних змагань, дискутували у нас вже нераз, одначе безуспішно, доки Центросоюз і кооп. „Будучність" у Тернополі не зробили цієї справи актуальною, а то й пекучою.

Центросоюз, як промислова установа та як кооперативна централя, взяв також ініціятиву у свої руки в справі конечного створення Промислової Ради. В тій ціли утворено недавно під проводом Ц. С. ініціятивний комітет у складі представників і кооперативних і приватних промисловців. Центросоюз, як кооперативна централя, є сам управнений семим кооперативним віддом до плянового нормування розбудови промислу і не виключене, що праці промислової Ради будуть ведені якийсь час як секція в рямках Центросоюзу. Всеж таки ці праці мали би становити підклад до заіснування незалежної Промислової Ради з можливо широкими прерогативами, згодом, хто зна, чи й не Економічної Ради.

Завдання Промислової Ради в наших обставинах, зокрема в початках розвитку рідного промислу, велике, та тим трудніше, що приходиться реалізувати це завдання в пору економічної скрути. З якого заложення не виходив ініціятивний комітет — Промислова Рада скорше чи пізніше мусить стати речником цілої нашої промислової ділянки та речником всіх наших змагань для перебудови дотеперішньої нашої господарки. Важке це завдання, та зате високовартісне, коли мати на увазі безвиглядне положення великої частини нашого населення, що з дня на день убожіє. Брак власних промислових заведень, де хоч частина наших безробітних знайшла би працю, доходить до крайности. Як консумент наше населення для чужих дуже пожаданий обєкт, але як бажаючий праці — часто дуже небажаний інтруз.

Тому Промислова Рада матиме перед собою справді важне завдання.

А. Сербин.

Вибори по наших містах.

ВИБОРИ У ЗБАРАЖІ.

По виборах до міських рад ПАТ подала, що в Збаражі вибрані: 2 УНДО, 4 жиди і 10 поляків, а дійсний вибір виглядає так: 3 жиди нац., 1 жид-поляк, 1 жид польський ендек і 9 поляків, переважно ендеків і ніодного бебека, бож не можна хіба уважати бебеком урядовця, котрому кожного місяця стягають податок на організаційний фонд бебеків.

Українцям уневажнили у 3 виборчих округах лісти, так, що ми голосували тільки в одній тримандатовій окрузі і там здобули два мандати. В трьох інших округах не було голосування. Українці внесли виборчі протести зі всіх округ, одначе протести відкинено. Тепер вносимо скаргу до Найв. Трибуналу.

По відкиненні наших протестів у найближчих днях відбудеться вибір бурмістра і його заступника. Нині є вже загальною тайною, що поляки, які творять більшість у новій раді, виберуть бурмістром тут. провідника ендеків Тица, а заступником бувшого кандидата на посла з хлопської партії Шубра, бо так рішили на свому засіданні під проводом Мазура, голови повітової організації бебеків. Ще перед роком той самий Мазур, як голова бебеків, розігнав був зі стшельцами ендецьке віче, яке скликав Тиц.

Вибори переводив староста Войцеховський, якого перед виборами перенесли до Бережан; але він лишився на час виборів у Збаражі. Характеристичне, що староста Войцеховський весь час свого урядування у Збаражі мешкав і харчувався в манастирі Бернардинів, хоч мав старостинське мешкання в будинку староства. А манастир Бернардинів має тут опінію головної кватири ендеків.

Львівський Маґістрат і Свято Йордану.

ВИЯСНЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА МІСТА В. ДРОЯНОВСЬКОГО

У звязку з поміщенням у „Ділі" ч. 19. дописом з міста у справі міських робіт на Знесінні підчас Йорданського Свята през. Володимир Децикевич як голова Клюбу Українських Радних у міській раді звернувся на письмі до президента міста та прохав виясненя. Ось відповідь, яку 31. січня надіслав на це письмо през. Дрояновський:

„Не є згідне з дійсним станом, мов би маґістрат вислав дня 19. січня окрему партію робітників для виконання деяких робіт на вул. Старознесінській, що через свою працю, мовляв, перешкодили відправі Служби Божої в часі урочистого обходу, уладженого того дня на Знесінні. Зате правдою є, що на вул. Гетьмана Яблоновського і на вул. Старознесінській Дороговий Виділ Маґістрату затруднює постійно від початку грудня 1933 р. біля 9 робітників при направі дороги, при чому ті роботи виконують у віддаленні ок. 200 метрів від церкви, так, що роботи безумовно в нічім не могли перешкодити церковним відправам. З уваги на такий стан річей не було ніякої причини здержати ведені дня 19. січня роботи, тимпаче, що ті роботи були наглячі, бож треба було очистити хідники з леду, що топився. Також не є згідне з дійсним станом, що при тих дорогових роботах, зокрема при направі їздні та будові жужлевого хідника на вул. Старознесінській, працювали тільки в греко-католицькі свята, бож направу цієї вулиці розпочали в серпні 1933 р. і вели в ріжних відступах часу у залежности від постачання відповідних матеріялів, при чім не визначували днів праці на греко-католицькі свята. Взагалі стверджую, що згадані роботи переводяться виключно в інтересі мешканців тої дільниці, всілякіж підсування задніх думок є безосновні".

В. Дрояновський.

Державний переворот в Австрії?

Нац.-соціялісти плянували держ. переворот на 30. м. м.

Телеграми з Австрії принесли сензаційну вістку про ліквідацію пляну державного перевороту, який мали зробити австрійські націонал-соціялісти дня 30. м. м. Команда тирольської ґрупи нац.-соціялістів порозсилала до родин членів своєї партії обіжник, в якому взивала їх не виходити дня 30. м. м. з хати з огляду на можливість небезпечних випадків. Нац.-соціялісти задумували висадити у воздух ряд державних будинків в Інсбруку та вбити кількох чільних провідників Гаймвери й вищих урядників. З Тиролю мала ця акція перекинутись на дальші округи й охопити цілу Австрію. В останньому моменті, на яких півтора години перед вибухом революції, вдалося поліції зліквідувати її арештуванням кільканацятьох чільних нац.-соціялістичних діячів і проводирів.

—o—

Клопоти міліонера дефравданта.

Як повідомляють із Царгороду, переслідуваний американською владою банкир Інсул, якого видалили з Греції, передав у розпорядження турецького уряду суму 15 міліонів фунтів на фінансування турецького 5-літнього пляну. Зате домагається від турецького уряду дозволу на побут в Туреччині.

—o—

З орґанізаційного руху.

НАРАДИ УНДО В ПІДГАЙЦЯХ.

Дня 26. січня ц. р. відбулася в Підгайцях повітова нарада УНДО в справах виборів до сільських рад, яку скликав Повітовий Комітет УНДО. Про самоуправний закон реферували посли **Степан Кузик** та **Олекса Яворський**. На нараді було 160 делегатів з 37 сіл. Рішено чимскорше утворити в кожній місцевости громадський виборчий комітет та відновити в Підгайцях Повітову Народню Канцелярію, яка підчас виборів велаб виборчу акцію та служила порадами для сільських виборчих комітетів. Нарада мала дуже діловий характер.

НАРАДА УКРАЇНСЬКОГО МІЩАНСТВА В СУДОВІЙ ВИШНІ.

Дня 31. грудня м. р. відбулася в Судовій Вишні нарада тамошнього українського міщанства під проводом голови місцевої читальні „Просвіти" **м-гра Шотта**. Реферат про потребу та завдання орґанізації міщанства виголосив голова Народньої Орґанізації Українців міста Львова пос. **д-р Степан Біляк**. В дискусії над рефератом, яка місцями була дуже жива, забрало голос кільканацятьох промовців, після чого ухвалено, що місцеве українське міщанство має брати живу участь у праці в усіх місцевих установах і товариствах, а зокрема має зорґанізувати окрему міщанську секцію при читальні „Просвіти". Зі значного числа учасників (около 50) та ходу дискусії треба надіятися, що судововишенське міщанство виконає в цілости приняті на нараді постанови.

ДОВІРОЧНА НАРАДА УНДО В ГАНУСІВЦЯХ.

В неділю 21. січня ц. р. в Ганусівцях, станиславівського повіту, відбулася довірочна нарада членів УНДО, на якій був присутній пос. **Чукур**. Зреферувавши самоуправний закон, зложив також звіт з діяльности УПР. Простора саля читальні „Просвіти" не могла помістити всіх учасників, які прибули на нараду також і з доокличних сіл. Ухвалено довіря Проводові УНДО, як також УПР.

По широкому світі.

— Надзвичайний суд у Гамбурґі судив 18 комуністів за збройний напад на ґітлерівців. Одного засуджено на смерть, інших на загальну кару 128 літ тяжкої вязниці.

— З Австрії виїде в найближчих днях до Америки комісія задля торговельних переговорів. Австрія хоче експортувати до Америки вино, а Америка мала би вивозити до Австрії овочі і вепровий смалець.

— Радянський комісар війни Ворошилов мав на днях конференцію з командантом червоної армії на Д. Сході Бліхером, який звсував політичну ситуацію на Сході.

— Долішньо-австрійський селянський союз заповів велику політичну маніфестацію за режімом канцлера Дольфуса. Він стягнув до Відня кільканадцять тисяч селян, що мають перейти походом вулицями міста

НОВИНКИ

— **До Впов. Передплатників „Діла"!** Адміністрація „Діла" починає друк нових адрес для передплатників, тому просить усіх, що мають якісь бажання щодо поправки своїх адрес, повідомити про це Адміністрацію негайно.

— **Концерти колядок.** В неділю 4. лютого ц. р. в год. 12. вполудне відспіває концерт колядок у церкві св. Юра Архикатедральний Хор під пров. дир. І. Охримовича, а в год. 5.30 попол. в церкві ОО. Василіян хор Василіянської церкви. Просимо явитися якнайчисленніше.

— **До нотатки „Іван чи Борис Грінченко?"** Дістаємо таке виясненя: Дотично нотатки п. н. „Іван чи Борис Грінченко?", поміщеної в „Ділі" з дня 14. І. ц. р., заявляємо, що секція „Скора Поміч" при Кружку „Р. Ш." городецької дільниці ніколи похоронами не займалася, а тільки виплачує своїм членам похоронну підмогу у висоті, ухваленій загальними сходинами і що саме й цього року на тих-же сходинах оповістила своїм членам, що їх обовязком є замовляти похорони в похоронному Товаристві „Харіс". Зокрема при побиранні вкладок управа секції звертає увагу своїм членам на гасло „Свій до свого", а в льокалі Кружка „Р. Ш." ім. Бориса Грінченка, де міститься „Скора Поміч", на-

ходиться вивіска похоронного т-ва „Харіс". За мову клепсидр померших членів „Скорої Помочи", що мають інколи жінку польку (як це було й у наведенім випадку), Старшина Кружка, зрозуміла річ, не може нести найменшої відповідальности. — **Старшина.**

— **Сірники за 7 сот.** Сірниковий монополь випустить, як зачувати, в найближчому часі спеціяльний рід сірників по 7 сот. за коробочку. Сірники будуть призначені для біднішого населення у східних воєвідствах.

— **Управа міста Сокаля.** Нова міська рада в Сокалі уконституувалася 30. м. м. і вибрала бурмістром д-ра Станислава Проня зі Львова, його заступником Йос. Кліновського, а лавниками кс. Шукальського, інж. Шварца і Й. Герстлера.

— **Великі зловживання** викрито в міській господарці в Ходорові. Після контролі книг і каси повітовим виділом бобрецький староста усунув від урядування цілу управу разом з бурмістром і встановив тимчасом комісарем пплк. Рожена.

— **Повісили шпигуна.** Перед наглим судом у Торуні відбулася розправа проти б. поручника Йосифа Гриф Чайковського під закидом шпигунства в користь сусідньої держави і скінчилася смертним присудом. Президент республики не скористав з права ласки і Чайковського повісили.

— **Краєва хроніка.** У Варшаві згоріла зовсім фабрика вати „Альба", внаслідок чого 200 робітників залишилося без праці. — У Ворохті відкриють в неділю 4. ц. м. велику лещатарську скочню. — В Опришківцях б. Станиславова переведи серед селян ревізії, шукаючи комуністичних летючок. Ревізії були безвислідні. — До бюр окружного суду в Новому Санчі вломилися невідомі злочинці, що знищили та порозкидали багато актів. — Леона Шмальцбаха, судового таксатора львівського суду, що тримав руку з ліцитаційними гієнами, арештували. — В Люблині застрайкував у всіх лічницях персонал.— В Кракові відкрито килимарсько-керамічну виставу, у Вильні — кожушану ярмарку. — В Катовицях скінчилася розправа проти 5 опришків, що ограбили листоноша біля с. Калети. Головний обвинувачений дістав 5 літ тюрми, його спільники від 5 до півтора року. — В Закопанім поробив хтось в ночі хрести смолою на оголошеннях про нову конституцію, в звязку з чим арештували кілька осіб. — В Корналовичах пов. Самбір згоріла стирта сіна Ст. Созанського. Слідство викрило, що вогонь підложила сторожа, встановлена власником. — У Волосянці пов. Стрий селянка Олена Палій підпалила господарство Федора Мички, причому згоріли теж сусідні будинки. Палійку арештували. — Брідшина дістала на місце посла з листи ББ Жебрацького нового посла Франціішка Ґурку, реміснника з цього міста. — 23. конгрес ППС почав у Варшаві свої наради. — На днях почали виходити два органи польської нац.-соціялістичної партії: „Свастика" у Кракові й „Варта" у Катовицях. — До каси Стефчика в Завидові б. Львова вломалися невідомі злочинці, розбили панцирну касу й забрали всю готівку... 28 золотих. — Львівська поліція арештувала М. Гібчинську, що обляла свого коханця, коли той спав, сільним квасом.

— **З львівського суду.** Шевця Стаха Прайса з Богданівки, що порізав ножем жінку та заломив їй череп у сварці за гроші, які вона дала йому на нову хату і які він пропив, присудили на півтора року тюрми. — Іншу розправу мала Ґертруда Гандке з вул. Сикстуської: На її матримоніяльний анонс зголосився якийсь Юзеф Криніцький з Радомя, що підтяв не тільки поважно її серце, але ще поважніше її гроші. До того ж оженився десь у Познані, а притягнений до суду покривдженою вдовичкою, був звільнений від вини й кари. — Небезпечного львівського злодійчука Дм. Жвавого, що побив до крови трьох аґентів, які прилапали його в моменті крадежі торбинки одній пані, присудив суд на два й пів року тюрми. Це перший такий високий присуд за спротив поліції.

— **Відкинені протести.** Станиславівське воєвідство відкинуло протест проти виборів до міських рад у Коломиї, Стрию і Станиславові, узгляднюючи тільки протест щодо виборів з бельведерської дільниці у Станиславові.

— **Трагедія вдови.** В с. Залісся пов. Сколе завважив кілька днів тому один селянин ноги, що виставали з неглибокої криниці. Селянин кинувся на ратунок і витягнув втопленого, а тоді виявилося, що це 50-літня коршмарка з цього села Еті Цолер, що наложила на себе отак руку, не маючи сили пережити недавньої смерти чоловіка. При втопленій найшли 1500 дол.

— **Самогубство дитини.** На Клепарові відобрав собі життя 13-літній Адам Андора, учень V. кл. народньої школи, з причини кепського поступу в науці.

— **Людські гієни.** У Львові вже здавна жирувала пачка типів, збільшості жидів, що при кожній ліцитації підбивала ціни, не допускала посторонних людей і купувала ліцитовані предмети за ціну, яку сама устійнювала. Згодом поруч неї зявилася конкуренційна банда, яка стала тамтій перебивати й між обома приходило іноді навіть до бійки. Цього було забагато врешті прокуратурі і з її доручення першу банду, 8 осіб з якимсь Колем на чолі, арештували, а в слід за тим зліквідовано і другу, що крім цього мала на совісти ще й інші прогріхи і в якої склад входило 5 жидків. Дальших членів банди мають арештувати в найближчих днях.

— **З комина витягли злодія.** До одного ґалянтерійного склепу в Кор. Гуті вломилися злодії і вкрали 600 зол. з каси, яку отворили підробленим ключем. Злодіїв завважала поліція, окружила дім і зловила вломників. Один з них сховався до комина, так що поліція мусіла лізти на дах і добула з комина злодія, зовсім чорного від саджі.

— **Всюди вітрять саботаж.** Надзвичайна комісія, яку вислано з Москви, щоби розслідила причини катастрофи повітреплаву „Осоавіяхім", оголосила комунікат, що до нещастя причинилися неприятливі атмосферичні умовини. Всеж таки арештовано кількох технічних службовців, що працювали при будові бальону, підозріваючи їх в саботажі.

— **Кара за брутальну гру.** Суд в Епіналь (Франція) присудив мин. тижня одного змагуна в копаному мячі, на прізвище Ф. Дюпона, на 50 фр. кари й 50 тис. фр. (близько 20 тис. зол.) відшкодування за брутальну гру, внаслідок якої противникові мусіли відтяти частину ноги. Присуд зазначує, що змаговий суддя впоминав кілька разів Дюпона, щоби обмежив свою верву, але проте той скочив противникові, що лежав на землі, на ногу і зломав її у двох місцях — що очевидно мусить клясифікуватися, як вмисне ушкодження тіла.

— **Самогубство вязня.** Павло Когут, хемік, що відбував у луцькій тюрмі кару за підроблювання грошей, наложив ононді на себе руку так, що проковтнув 5 голок. Нещасного взяли негайно до лічниці, але тут він у страшних муках помер.

— **Трагічний спіритистичний сеанс.** Кілька днів тому відбувся в хаті Ґурецьких у Ченстохові спіритистичний сеанс, яким проводив 22-літний наречений їх 18-літньої дочки Осипи, Залевський. Хоча такі сеанси відбувалися у Ґурецьких нераз й Осипа завжди була добрим медіюм, то на цей раз скінчився трагічно: Дівчина заснула, приспана Залевським й оце вже кілька днів годі її добудитися. Лікарі кажуть, що її треба буде перевезти до якогось психіятричного інституту.

— **Мужчини вчуться варити.** Це в Чехословаччині: Фахова школа для жінок відчинила недавно окремий відділ навчання куховарського мистецтва для мужчин. Наука тревае в ньому 10 днів, разом 30 годин. В тому часі учениками вчаться робити відомі чеські „кнедле", всякі клюски, приладжувати мясо і т. д. А хоча школа призначена для молодших учнів, найшлося між ними й кількох старших, серед цього й один 70-літній емер. директор середньої школи. М. і. виявилося при цьому, що мужчини спеціяльно легко вчуться куховарського мистецтва і внаслідок цього в Чехах відкриють в найкоротшому часі ще кілька таких шкіл, а зокрема мужеську школу куховарства в Празі.

— **Сенсація в афері Ставіського.** Популярний паризький тижневик „Ві" помістив в останньому числі ряд питань на адресу влади у справі афери Ставіського. Ці питання компромітують в першу чергу французьку поліцію, а деякі з них просто ревеляційні. „Ві" питає м. і.: 1) Чому і хто видав Ставіському в 1929 „поручаючий лист" до поліційної влади — лист, що просто забезпечує йому опіку тієї влади? 2) Як воно сталося, що слідство у давніших карних справах проти Ставіського переривали щонайменш 90 разів? 3) Чому й на чию інтервенцію видано Ставіському леґальний паспорт на прізвище Німен? 4) Як вияснити це, що куля, якою Ставіський відібрав собі життя, застрягла у стіні кімнати на висоті 1.34 м., тоді, як його ріст доходив до 1.79 м.? А якщо Ставіський лежав чи сидів підчас самовбивства, то як воно прийшло до того, що його найшли горілиць на землі? 5) Чому на револьвері затерто всі відтиски пальців, чому з кімнати пропало ліжко, змито плями з килиму і вичищено долівку сталевими стружками? Як бачимо, це такі питання, що відповідь на них конечна. (—)

— **За кулісами останньої війни.** Австрійський архикнязь Йосиф, що був командантом підчас світової війни 6-ої австрійської армії на італійському фронті, видав свої „Спомини". Є там сторінки, від яких кров може леденіти. Читаємо чорне на білім про те, як мучились звичайні австрійські вояки. Бували часи, коли годували їх звичайною гарячою водою, підправленою перцем і корінням. Бували дні, коли у полкових кухнях варили дике пільне хабаззя. Кожна із 48 бриґад мала замісць 12.000 вояків, усього 1400. Ґранати, які їм доставляли, не мали вибухової сили, а ґази не троїли ворога. Одночасно у найближчому запіллі у ґенеральному штабі вино плило рікою, найкращі танцюристки з Відня потішали полководців. Архикнязь висловлюється дуже добре про сміливість мадярських вояків, а дуже суворо про поведінку німців, нещирих і жорстоких. Німецький штаб дивився на австрійську армію як на ґарматне мясо. Зате про Францію пише архикнязь багато доброго.

— **3 міліони склянок.** У радянській фабриці Гусь-Хрустальний, Івановської области, напродукували 3 міліони склянок, дешевенької тандити. Купувати їх ніхто не хоче. Тимто рішили вислати їх у далекі простори, де люди на склянках менше розуміються: на Сибір, над Волгу, на Урал. В офіціяльній „Правді" з 20. січня ц. р. читаємо таке: „Майже всі ці випродуковані фабрикою склянки, загорнені якнебудь соломою, скинені на дворі у купи, по яких ходять люди і коні. Від морозів усе це скло перемінилось у льодові зломи і відломи. Робітники кидають ним до ваґонів, наче дровами."

— **Націоналістична німецька песа.** З розпорядження Ґебельса у міському театрі в Кельні ставлять містичну драму п. з. Німецький Йов. Це пародія на біблійну історію претерпілого Йова, перенесена у сучасні обставини. А перенесена глибокоумно. Є це апольоґія війни, в якій беруть учсать Бог і його янголи. Хор серафимів співає: „Німеччина вертається до свого царства як переможця. Як Цезар, її імперія буде панувати над світом. Божий омофор — його слава!" „Слава Богу, що дає міць і силу" — відповідає хор архангелів. Не тільки католицькі священики, але й численні протестантські остерігають вірних, щоб не ходили до театру, де йдуть такі песи.

— **Різні вістки.** Польського консуля в Антверпії, Добровольського арештували за те, що видавав реемігрантам дарові пашпорти і брав за них оплату як за звичайні. — В роковини захоплення влади Гітлером видала німецька держ. монетарня дві медалі. Одну з портретом Гітлера, другу — Герінга. — В Сіднеї (Австралія) вибухли грізні заворушення проти чужинців, в яких було вже кілька трупів. Поліція не могла опанувати положення й викликала військо, що поклало край бешкетам. — Як обраховує Торг. Палата Зед. Держав, в 1933 р. випродуковано на цілому світі 2100 фільм. Перше місце у їх виробництві має не Америка, а Японія з 750 новими фільмами, далі чергою йдуть Злуч. Держави (510), Англія (190), Німеччина (145), Франція (140) і ін. — Еспанський уряд рішив почати з Ватиканом переговори з метою заключити конкордат. — У Любеці відкрила поліція потайний склад зброї, приналежний до комуністів; арештували 15 осіб. — Цього року Злучені Держави хотять вибудувати 50 нових воєнних кораблів. — Рузвельт має намір „очистити" демократичну партію. — У Токіо скінчила самогубством княжна Ясуко Івакура: її арешту-

З нових видань.

Проф. д-р Франтішек Поспішіль, член Наук. Т-ва ім. Шевченка, написав I. том ширшої наукової праці: **„Etnologickè materialie jihozapadu U. S. A"**. Ця книга це вислід його студійної подорожі по Злучених Державах в 1930/31 році з метою ближче простудіювати полудневозахідні племена — індіян. Книга починається вступом, де автор описує области поодиноких племен. У головних начерках подає він огляд природного середовища, чим хоче висвітлити і деякі підстави матеріяльної культури. Головно зупиняється на індіянах, що живуть у Мексику, Арізоні, частині Каліфорнії, Утаг і Кольорадо. Після короткого антропольоґічного опису автор звертає увагу на праісторію студіованих земель, з огляду на її антропольоґічний склад. Після чого йдуть лінґвістичні замітки; автор дає короткий огляд головних мов, подрібно розбирає взаємні впливи і ріжниці. Далі каже про спосіб життя і мешкання та розділ домашньої праці.

Гончарство, кошикарство, ріжні плетені вироби подрібно описані. Автор зачіпає теж питання з соціольоґії, мітольоґії і медицини. Дуже цікавий розділ книжки, де згадано про ріжні малюнки піском, їх значіння при ріжних обрядах. У самій області Новаго начислив він тих образів більше як 160 і приписує їм велике значіння.

При кінці I-го тому точна бібліографія з 1.300 числами. Книжка є гарно виправлена, з дуже богатим образковим матеріялом, понад 400 фотографій, два кольоровані додатки. Варт зазначити, що проф. д-р Поспішіль відбував наукову подорож на власний кошт і що між іншим його вибрали начальником одного індіянського племени.

Я. М

зали влітку минулого року як комуністку; вона відпекалась від своїх переконань, її випустили з вязниці, але таки не могла дати собі ради зі своїм духовим конфліктом. — Франція вивезла за 1933 рік товарів за 18.433.154.000 фр., а ввезла за 28.425.410.000 фр. — Рузвельт рішив визнати новий кубайський уряд. — У Нижному Новгороді відкрили рух новим мостом через Волгу; міст має 1110 метрів: завдяки цьому шлях між Уралем і Москвою скорочений на 200 км. — У Парижі вибрали до Академії Наук нового члена проф. Госсе, хірурга, специяліста від рака; Госсе уроджений у 1872 р. — Президент Рузвельт запрохав Айнштайна до себе на кілька днів у гості. — Уіліем Форд, брат відомого короля самоходів і фабрикант тракторів, збанкротував на 25 міл. зол. — В Німеччині є тепер 124 особи, що мають більше, як 100 літ, в тому числі 81 жінок і 43 мужчин. — У Відні відбулася величезна демонстрація за Дольфусом, в якій взяло участь около 100 тисяч селян. — Шаляпін співав недавно перед мікрофоном англійського радія і за 40 хвилин своєї авдиції дістав гонорар 130 тис. фр. — Над Гамбурґом шалів гураган, що викинув кілька кораблів на морський беріг. — Лікарі, що опікуються мумією Леніна в Москві, ствердили знову, що вона зачинає розкладатися.

— Дайте мені коня — каже 84-літня жінка. В одній англійській ловецькій ґазеті появилося таке оголошення: „Котрий добрий спортовець подарував би мені повнокровного коня. Хоч маю 84 роки, можу ще 4—5 годин їздити на коні, та не маю грошей, щоби собі купити коня. Коневі булоб у мене добре“. Підписана: мисиз Івея Девіес із Лонґвіл, біля Мроч Венлокт Шропшир в Англії. Згаданий часопис до того додає, що ця бабуся рішила певно проблему вічної молодости своїм замилуванням їздити верхом. За 70 літ, себто за час, відколи їздить верхом не занедбала ніодних ловів в околиці. Одинока її жура на старі літа, що той її коник не досить скорий. Тому хоче такого, що їздив би з вітрами навзаводи. Приятелі повідають про цю бабусю, що краще їздить ніж ходить, не тратить ніколи притомности, та має чимало інших прикмет, які повинен мати добрий їздець. Тому може найдеться який добродій, що їй подарує того коня.

З листів до Редакції.

В обороні своєї чести.

Прага, в січні 1934.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Не відмовте, будь ласка, помістити на сторінках „Діла“ слідуюче:

Інцидент, який мені довелося мати з п. д-ром М. Масюкевичем, примушує мене прилюдно ствердити, що д-р Масюкевич не вважає потрібним відповідати за свої вчинки.

В більшому товаристві, в моїй присутности, д-р Масюкевич розговорився був про те, що, мовляв, якось підозріло попали за кордон В. Юрченко і П. Котович. Перший скакав з 15-ти метрової скелі у Збруч, хоч п. Масюкевич „спеціяльно на лівому березі Збруча такої високої скелі не бачив“, а другий (себ-то я) „дуже легко переплив Дністер“. Коли я завважив д-рові Масюкевичеві (маючи вже досить і особочного цькування), що на такі *безпідставні* твердження є хіба лише *один* відповідний спосіб реаґування — він назвав мене „чекістом“ і „провокатором“.

Пан С. Сірополко (молодший), який ласкаво згодився бути моїм посередником для громадського полагодження інциденту, надіслав д-рові Масюкевичеві дуже ввічливого листа, в якому просив, щоби д-р М. або дав мені сатисфакцію, або, коли він заперечує факт нанесення образи, чи хоче провадити доказ правдивости своїх тверджень — назвав свого заступника для уконституування посередницького суду.

Пройшло вже більше 2-х місяців, а д-р Масюкевич і досі не відповів на листа. Цього мало, він поквапився образити і мого посередника. А саме: зустрівши випадково п. Сірополка, д-р Масюкевич почав йому розповідати „зі свого боку“, як трапився інцидент, але коли п. Сірополко сказав йому, що про це він може розказати на третейському суді, а тимчасом чекає від нього письмової відповіді на свого листа — д-р Масюкевич пригрозив, що коли Котович і далі буде домагатися якоїсь „сатисфакції“, то він, мовляв, фізично розправиться і з Котовичем і з його посередниками.

Тому, що до цього часу від д-ра Масюкевича нема ніякого листа, ані будь-якої спроби, бодай, перепросити мого шановного посередника, — відмовляюся на далі жадати від нього будь-якої сатисфакції, і подаю цей жалюгідний зразець „моралі“ деяких наших інтелігентів до публичного відома.

Прошу, Пане Редакторе, приняти вислови моєї правдивої пошани: *П. Котович.*

—o—

ВІДГУКИ ДНЯ.

Новий спосіб прожитку.

Скільки то, в нинішніх часах безвиглядної кризи, ходить людей без заняття! Та це ще булоб пів біди, остаточно без заняття можна сяк-так обійтися, але ті люди ходять і без грошей.

Не помагають їм добуті за границею, а навіть у краю дипльоми, не вдіє нічого знання мов і високопоставлених осіб. Усюди, де тільки застукають — одна відповідь: нема вільних посад.

Про молодших віком не говорю. Вони ледви пять-шість літ тому покінчили студії і ще мають добрих десять літ часу розглянутися за посадою. Але маю на думці моїх ровесників, які от-от пятий хрестик на плечі возьмуть, або вже взяли.

Таким людям нема вже коли розглядатися, бо незадовго загляне до них старість.

Це переважно старшаві парубки, яким ні на що не придався життєвий досвід, набутий на ріжних восн, пісарів і влад.

Маю між тими людьми багато знайомих і нераз хочу їм помогти бодай радою, але не знаходжу її. Бо що-значить сказати: беріться до купецтва, чи закладайте кооперативу, коли нема з чим і не знати що?!

А хлопці гарні — дарма, що не першої молодости.

Аж ось недавно прийшов один з них до мене і сказав:

— Я знайшов спосіб на безпосаддя, безробіття і безгрішшя.

— То ти ґеніяльна людина!

— Не перечу. Може. Слухай! Як ти задивляєшся на справу постійних заручин.

— Постійні заручини?! Незла річ. Ніби жонатий і ніби ні. Ти хочеш на постійно заручитися?

— Не розумієш мене. Ось подивися

І витягнув з кишені ґазету.

„Михайло Зупрович видурив під претекстом женячки 300 долярів від Анни Бойківської.

— Ах, так! То ти думаєш у той спосіб.

— Ясно. В нас уже мало ділянок, які ще невикористані. А коли ще й є такі, то вимагають вкладу капіталу. Заручинове поле лежить досі облогом. Вкладів ніяких, а жити можна. Уяви собі: хлопці шиковні, недурні, можуть легко подобатися...

— А чи ти подумав про другу сторону?! Адже дівчата будуть покривджені.

— Не зовсім. Тепер, як може тобі відомо ніхто не жениться. Сидить бідна дівчина, перілко й з грішми, а ніхто не трапляється. А так буде бодай заручена. Чи не все їй одно хто її придане пустить: чоловік, чи наречений?!

— Але це, знаєш добре, тільки на якийсь час. Довго це не може тревати.

— А що нині довго треває? Про приватні я не говорю, але навіть і державні посади...

— А правні наслідки? Адже за такі ділька можна дістатися до кримінапу?!!..

— І це посада.

Не можна було не признати, що помисл має всі признаки ґеніяльности.

Галактіон Чіпка.

Дописи.

МОНАСТИРЕЧЧИНА.

Просфора у Слобідці Гор. „Розвеселімся всі разом нині“ сказали собі громадяни Слобідки Горішньої і влаштували спільними силами кружка „С. У.“ і читальні спільну просфору, на якій зібралось майже все село. Просфору посвятив і привітав присутніх теплими словами ю. парох Білинський, який, хоч старший віком, не пожалував потрудитися з Монастириск, щоби спільно зі своїми парохіянами провести вечір. Обширний святочний реферат виголосив радник О. Мисевич, промовляли ще Н. Рибак, М. Чайківський, О. Андрусів і голова м. кружка „С. У.“. При милозвучних колядках м. хору під управою п. Ол. Криси присутні споживали подавані страви, якими наділяли гостей господині під управою п. Н. Запісецької, що була головною аранжеркою того вечора. Вечір той був дійсно такий милий і приємний, що забувалося, в яких обставинах живемо. —

Просвітянська анкета в Устю Зеленім. Дня 28. січня ц. р. відбулася в Устю Зеленім районова просвітянська анкета, на якій були присутні просвітяни місцеві і з дооколичних сіл: Луки, Межигіря, Тростянець та Сенькова. Реферували відпоручники Філії „Просвіти“ з Монастириск ради, О. Мисевич про значіння „Просвіти“, новий закон про збори й товариства та правні поради, Н. Рибак про діяльність і працю в читальнях. Сумно вражала присутніх холодна і непривітна саля ще досі недокінченого „Народнього Дому“, який такі заможні громадяни Устя могли би вже давно викінчити. Лише трошки доброї волі, тільки залишити сварні та взятися до праці!

КАЛУШ.

Просвітянська анкета в Калуші. Дня 26. січня ц.р. відбулася в Калуші просвітянська анкета, скликана філією „Просвіти“ в Калуші, на яку явилося 58 делеґатів від 27 читалень „Просвіти“ калуського району. Делеґат Гол. Т-ва „Просвіта“ у Львові п. Гафткович виголосив реферат п. н. „Орґанізація просвітянського життя і її вплив“, в якому виложив обширний плян збільшення активности читалень „Просвіти“. Анкета приняла отсю резолюцію: „Започатковану акцію творення бібліотек будемо продовжувати аж до остаточного її кінця. Великі довги у філії і Головнім Т-ві „Просвіти“ вирівняти у якнайкоротшому часі“. — Слід замітити, що в 1933 році читальні в Калущині закупили у Гол. Т-ві книжок на 4.731.97 зол. Таким робом читальні збільшили за час одного року численний стан своїх бібліотек подвійно, а навіть потрійно. — Подібний відрадний стан ствердила просвітянська анкета, яка відбулася 25. І. ц. р. у Войнилові. Через тамошню філію „Просвіти“ закупили читальні книжок на суму ок. 3.500 зол. Також і інші зобовязання читалень, напр. за вкладки, зменшилися поважно.

Заборонили осн‌увати Кружок „Рідної Школи“ в Угринові Старому. Калуське старосто заборонило оснувати Кружок „Р. Ш.“ в Угринові Старому. Заборону свою мотивує старосто „взґлєндамі нє обавєм заклуцеnя порженДку публ.“. Проти цього заказу внесено рекурс до воєвідства.

ЯВОРІВЩИНА.

Недозволена організація в польській гімназії. В польській державній гімназії в Яворові переводить слідство делеґат Л. Ш. Кураторії, візитатор Білинкевич. По одержаним Кураторією відомостям учні цієї гімназії жиди створили гурток жидівської ревізіоністичної молоді, який належав до т-ва „Масада“, що є товариством університетської молоді ревізіоністичного напряму. Слідство в цій справі поширено й на тутешню польську державну семинарію. Підозрілих учнів (-ниць) наразі усунули зі шкіл. Дальше слідство веде поліція.

Сензація з рабіном. Від тижня переживає Яворів небуденну сензацію: до Яворова заїхав на двотижневий побут славний белзький рабін Арон Рокаг. На привитання рабіна виїхав на залізничий дворець староста й непроглядні маси жидів з міста й околиці. Яворів став малим Бердичевом, бо зіхалися тут у великій кількости жиди з цілої околиці, а навіть з таких міст, як Томашів, Ряшів і т. д. В складі „двору“ рабіна є кільканадесять учнів, т. зв. йошім („ошвари“) й кількох менше славних рабінів. Хоча жиди окружають свого белзького цадика великою пошаною, то все таки приходиться дивуватись людській наївности тих „ґоїв“, які також пхаються до нього по ріжні „поради“ і „благословення“. А до тих „ґоїв“, крім селян і міщан, належать також і деякі зпоміж тут. інтеліґенції!

Анархія на Наконечнім. На передмісті Яворова Наконечнім віддавна „кипить“ між націоналістами й радикалами, з яких декого націоналісти підозрівають у комунізмі. По кількох дрібних авантурах і бийтиках прийшло дня 21. січня ц. р. до „ґенеральної“ розправи між прихильниками обох таборів, у висліді чого є кількох побитих і покалічених. Ця жалюгідна подія не була першою і мабуть не буде останньою, якщо відповідальні громадянські чинники не вглянуть ближче в ці відносини й не постараються зліквідувати істнуючу анархію, що зовсім розложила те Наконечне, яке ще так недавно було взірцево зорганізоване у всіх ділянках народнього життя.

Йордан в Яворові. Йорданське свято в Яворові відбулося цього року надзвичайно торжественно. По відправленні соборної Служби Божої рушив процесійний похід з церкви св. Юра через ринок, де щорічно відбувається свячення води. В поході взяли участь усі три яворівські парохії, представники товариств і понад 7 тисяч народу з міста й поблизьких сіл. Акту посвячення води довершив о. декан при участи 15-ох священиків. Співав міський мужеський хор і грала дута оркестра місцевого „Сокола“.

Коляда з перешкодами. Традиційний звичай колядувати на Різдво стрінувся цього року в Яворові з перешкодою. А саме поліція ходила за гуртами колядників, не дозволяючи побирати датків. Між іншим поліція забрала пушку з датками з коляди вертепові „Сокола“, а також коляду, зібрану іншим гуртом на Малім Передмістю. **Н.**

Спорт.

ВНУТРІШНЬО-КЛЮБОВІ ЛЕШАТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ „ПЛАЮ“.

Щоби провірити сили своїх членів, с. с. „Пдай“ улаштувала в середу 31. І. н. р. внутрішньо-клюбові змагання. Сніг на трасі зледоватілий і тяжкий. В часі змагань падав увесь час сніг і віяв гострий вітер. І сніг і вітер утруднювали змагунам досить легку трасу. Змагуни стартували у двох клясах. Вислідн такі:

І. кляса, біг на 12 км.: 1) Хамула Б. 1.11.30; 2) Назар Б. 1.14,10; 3) Назар Л. 1.14.20; 4. Домбровський 1.27,00.

ІІ. кляса, біг на 7 км.: 1) „Чорний“ 41.30; 2) Сітницький Ю. 44.00; 3) Сітницький Б. 52.30.

Колиб не сніг і вітер, вислідн булиб напевно ліпші. Суддювали п-а У. Сітницька і п. Білик.

КРАЄВІ ЛЕШАТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ.

Краєві лешатарські змагання в плоскому бігу мужчин на 18 км. та юніорів і жінок на 8 км. відбудуться невідклично в неділю 4. II. ц. р. Збірка змагунів в год. 9.30 на останнім перестанку 10-ки. Кватира змагань у читальні „Просвіти“ на Замарстинові.

ГАКІВКОВІ МИСТЕЦТВА ПОЛЬЩІ ВІДБУВАЮТЬСЯ У ЛЬВОВІ.

Цьогорічні гаківкові мистецтва Польщі відбуваються вперше у Львові. Причинилась до цього головно обставина, що до фіналу вийшли дві львівські дружини: Чорні, які у півфіналі побили Криницьке Гаківкове Т-во 3:1 (1:0, 2:1, 0:0) і Легія, якій признано вок-овер у Ходорові, бо противник її, дружина Кореції, відмовилась розіграти на цьому невтральному терені змагання і до Ходорова не приїхала. Крім тих двох львівських дружин беруть ще участь у турнірі: варшавська Легія і познанський А. З. С. Турнір буде закінчений мабуть у неділю. Найбільші шанси здобути мистецтво має дружина Чорних.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Субота, 3. II. год. 7·30 веч. „Чоловік що був четвергом“.

Неділя, 4. II. год. 3·30 попол. „Івар Крюгер“.

Неділя, 4. II. год. 7·30 веч. „Чоловік що був четвергом“.

Театр Ріжнородностей.

Субота, 3. II. год. 7·30 веч. „Но, но, Нанeто“.

Неділя, 4. II. год. 3·00 попол. „Стефек“.

Неділя, 4. II. год. 7·30 веч. „Но, но, Нанeто“.

Концертове Бюро Тірка:

Неділя, 4. лютого хор Дана.

Кіна.

АДРІЯ: „Д-р Джекиль і мр. Гайд“.
АПОЛЬО: „За два п'дунки“.
АТЛЯНТИК: „Парада резсовістів“.
ВАНДА: „Романс з поручником“.
КАСІНО: „Буря на світанку“.
КОЛІСЕЙ: „Погубний чар“ ревія „Преса має голос“.
КОПЕРНИК: „Катерина Велика“ (з Ел. Бергнер) і коліровий додаток.
МАРУСЕНЬКА: „Катерина Велика“ (з Ел. Бергнер) і коліровий додаток.
МІРАЖ: „Навіжена пансіонарка“ (Анні Ондра).
МУЗА: „1002-а ніч“.
ПАЛЯС: „Велика княжна Олександра (з Еріною та Шлєзаком).
ПАН: „Турбіна 30 000“ і ревія.
ПАСАЖ: „Піоніри Заходу“, „Припадковий змагун“.
РАЙ: „Під твою оборону“ (з Бродзішем, Богдою та Самборським.
ХИМЕРА: „Шерльок Голмс“ (Клів Брук).
СТІЛЕВЕ: „У вриші великого міста“, ревія з Стефою Стадниківною.
УТІХА: „Тайна звіринця“ та ревія.

Закордонне радіо.

Субота, 3. лютого 1934.

Відень (506,8) 12·00, 17·00, 22·05 Концерт, **Братислава** (29·,8) 17·15 Вертеп, 21·25 Пісоньки, **Кошиці** (269,5) 21·26 Хор, **Мор. Острава** (259,1) 18·10 Хор, **Штрасбург** (3 9,) 21·30 „Цар Едип“ траг. Софокля, **Білгород** (437 3) 20·30 Популярний вечір, **Лянгенберг** (455,9) 20·10, 23·00 Веселий вечір, **Міляккер** (522,6) 18·00 Фортепян, **Будапешт** (549 5) 12·05, 23·10 Циг. музика, **Міляно** (368,6) 20·40 Пісоньки, музика, **Рим** (420,8) 13·45, 17·10 Музика.

Неділя. 4. лютого 1934.

Відень (506,8) 11·20 Концерт, 17·05 Англ. камер. музика, 18·00, 20·00 Весела авдиція, 19·00 Фортепян, **Братислава** (298 8) 12·15 Концерт військ. орхестри, 17·00 Солісти, **Брно** (325,4) 19·15 Славянські пісні, **Прага** (470,2) 9·15 Концерт хорів, 10·10 Веселе тріо гумористів, **Штрасбург** (349,2) 21.30 „Весела вдовичка“ оп. Легара, **Білгород** (437,3) 20·40 Пісоньки, **Кенігсвустергавзен** (1546) 16·00, 16·45 Концерт, **Ляйпціг** (382,2) 14·35 Нар. пісоньки, **Мінхен** (405,4) 13·00 Концерт, **Міляккер** (522,6) 19·00 Пісні, **Будапешт** (549 5) 12·30 Концерт опери, 15·45, 22·00 Циг. музика. **Міляно** (368 6) 21·00 „Ла віта бреве“ мр. драма, Де Фаля. „Ільсомбреро“ оп. Де Фаля. **Рим** (420, 12·45 Легка музика, 20·45 „Фраскіта“ оп. Легара.

Львівське радіо.

Субота, 3. лютого 1934.

7·00—8·0 . Ранішня авдиція, 12·05, 12·36 Джезова орхестра, 15·30 Господарські вістки, 16·00 Авдиція для хорих, концерт орхестри, 16·40 Лекція фр. мови, 18·00 Репортаж, 18·20 Скрипка, фортепян, 19·00 „Похвала провінції“, 19·12 Всячина, 19·25 Лекція „Іван Бунін“, 19·40, 19·43 Спортові вістки, 19·55 Сільва рерум, 20·00 Карнавал (пісоньки, рефрени). 21·00 Почт.-техн. скринька, 21·00 Шопенівський концерт, 22·00 Фр. відчит „Діяльність польських жінок“, 22·15, 23·05 Легка танкова музика.

Неділя, 4. лютого 1934.

9·00 Ранішня авдиція, 10·00 Рел.ципта, 12·15, 13·12 Симф. концерт, 13·00 Муз фейлетон, „Муз. критика“, 14·00 Балачка з хліборобами, 14·15 Огляд хліб. ринків, 14·30 Віденські відгомони (грам), 15·00 Відч. „Забезпека будівлі перед студінню та грибом“, 15·20 Концерт сальонової орхестри, 16·00 Весела авдиція для дітей „Велика пригода малого Юрка“, 16·30 Чвертьгодина славних артистів Страчаної (баритон, з грамофону), 16·45 Поет. чверть години „Лови“ (фрагм. з Міцкевича), 17·00 „Татко обіцяв піти зі мною до кіна“, 17·15 Народна музика, 18·00 „Обманений обманець“, Карла Форова, 18·15 фільмові пісоньки, (хор), 19·00 Три знаки запиту, 29·10 Всячина, 19·50 Вибрані думки, 19·25 Оп. музика, спів, 21·00 „На слідах Атлантиди“, 21·15 На веселій львівській хвилі, „Історія хорого села“ муз. радіофарса, 22·15, 22·16 Спортові вістки, 22·25, 23·05 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у готівці 5·55 зол., 1 грам чистого золота 59·44 зол.

Варшавська біржа

Голяндія 356·60, Льондон 77·35, Ню-Йорк 5·44·0, Ню-Йорк тел. 5·46·0, Париж 34·91·6, Прага 26·70, Швайцарія 171·75, Відень —, Берлін 710·60.

Збіжева біржа.

Ціни парітас Підволочиська	від	до
Пшениця збірна	17·75	18·—
Ячмінь на пдиво	10·25	10·50
Лубінь синій	7·00	7·50

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ платив кооперативам два 2. II. масло 2·90, молоко, —·19, сметана —.90, яйця 3·60—3·70

Тенденція на масло, молоко і сметану удержана, на яйця слаба.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

На Повітовий Союз Кружків „Р. Ш.“ у Львові зложив зол. 10·— Вп. І. Бас замість повідомлень про своє вінчання з п. Марусею Іваньо. За дар цей Рада Союзу дякує. 1028

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакция не відповідає

Надзвичайні Заг. Збори

НАУК. Т-ВА ім. ШЕВЧЕНКА у ЛЬВОВІ відбудуться дня 18. лютня 1934 в год. 10-ій в салях Бібліотеки Товариства

з таким денним порядком:

1) Фінансовий стан Товариства.
2) Затягнення гіпотечної позички.

Окремих запрошень не висилається. До важности рішень вимагана присутність щонайменше 30 членів (§ 36 статуту НТШ).

Право голосовання мають усі члени почесні, дійсні, основники і ті звичайні члени, що вирівняли вкладки за 1933 р.

Д-р В. Левицький в. р.
1024 2—3 Др. Р. Цегельський в. р.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів Ринок 10.